

Visserij in het Hoge Noorden

De haringvloot vaart uit

Het inpakken wordt door vrouwen gedaan, die nu eens niet een hele lange werkdag aan een paktafel behoeven te staan, maar rustig op moderne draaibare stoelen kunnen blijven zitten.

De zindelijkheid in alle fabriekshallen is opvallend. Je kunt als ware van de vloeren eten. De vrouwen dragen keurige lichtblauwe stofjassen en daarbij passende flatteuze mutsen, die het hoofdhaar volledig bedekken vanwege de hygiëne.

Van de haring wordt een grote verscheidenheid aan «lekerbissen» gemaakt, die naar vele landen wordt geëxporteerd, maar helaas heel weinig naar Nederland, aldus zei Frederik Knudsen spjtig.

Terwijl de kok van het hotel «Atlantic» - tien verdiepingen hoog, vier restaurants, waarbij een oud-Noors visrestaurant en een nachtclub uitgehakt in de bergklomp naast het hotel en dat voor een stadje van 51.000 inwoners - bezig was met de voorbereiding van een door ons persoonlijk aangewezen

kabeljauwtje uit zijn «visvijver», heeft Frederik Knudsen wat meer gezegd over de huidige problemen van de Noorse visserij, die uiteraard ook de problemen zijn van Stavangers viskonservenindustrie. Want men zou dolgraag meer continuïteit in de produktie van conserven willen brengen.

Een zgn. Brosfoss-kommissie is tot de konklusie gekomen, dat de Noren zich onafhankelijker moeten gaan maken van de visserij langs de kust. Een konklusie, die door visserij-minister Nils Lysö in het Noorse Storting (parlement) is onderschreven.

De kommissie heeft aanbevelingen gedaan, die neerkomen op indirecte steun voor de uitbreiding van de zeevisserij, zoals het geven van slooppremies.

Voor de uitbreiding van de zeevisserij zullen echter een aantal belemmeringen, die nu bestaan voor rederijen met meer dan één schip uit de weg moeten worden geruimd, aldus Frederik Knudsen. De Noren zijn altijd uitgegaan van

de opvatting, dat het schip het middelpunt moet zijn van de visserij. Door het uit de weg nemen van belemmeringen voor investeringen in particulier kapitaal en de ontwikkeling van de Noorse visserij door het uitbreiden van de vloot van trawlers, zei Frederik Knudsen ten slotte schertsend. Maar het voornaamste is toch wel, dat de capaciteit van de visverwerkende industrie volledig wordt benut. En daarvoor is meer aanvoer van vis noodzakelijk, desnoods van buitenlandse trawlers...

De Noren hebben echter voor alles nieuwe moderne stalen vissersvaartuigen nodig, waarmee de zeevisserij het gehele jaar kan worden uitgeoefend.

Svolvaer, maart. - De uitstekende binnenlandse luchtlijnen hebben de lange reis van Zuid-Noorwegen naar de havenplaats Bodo boven de Poo-cirkel teruggebracht tot een paar uur. Doe er dan nog eens een uur

of acht bij voor het oversteken van de Westfjord met een snelle kustboot en ge stapt in Svolvaer aan wal, hoofdstad van de Lofoten-elanden tussen 68 en 70 graden noorderbreedte, het centrum van 's werelds grootste kabeljauwvisserij. Daar zwoegen tussen februari en april twintigduizend vissers met vijftigduizend heiderwit geschnederde vaartuigen om rijkdom uit de zee te vergaren...

De jacht op de kabeljauw in de Westfjord spreekt nog meer tot de verbeelding dan de winternaringsvisserij bij de fjorden van het zuiden. De elanden daar noog boven de Poo-cirkel, die voor het merendeel uit stij uit zee rjzende hoge, roestbruine klippen bestaan, hebben een legendarische naam in de Noorse zeevaartgeschiedenis.

Warme goetstroom en zuiver po-lair water ontmoeten elkaar rond deze elandengroep. En net is deze ontmoeting, die voor de grote voedselrijkdom zorgt in dit water. Een voedselrijkdom, die de kabeljauw in grote scholen uit de Barentzee en de IJszee naar de Lofoten doet trekken om in de Westfjord druifst te vieren...

De gehele kuststreek van Bergen in het zuiden tot Kirkenes in het noorden heeft belang bij de Lofoten. Het merendeel van de duizenden vissers, die in januari naar de Lofoten trekken, komt echter uit het noorden, uit het distrikt Troms in Finnmarken. vanzelfsprekend steit deze massale trek van vissers naar de Lofoten de autoriteiten vaak voor problemen.

Vroeger kwam het zelfs tot komplette veldslagen tussen de vissers van het zuiden en die van het noorden. Want in het uitgestrekte Noorwegen bestaat er nogal een groot verschil tussen de bewoners van het harde noorden en die van het veel minder harde zuiden. Zo iets als het verschil tussen Nederlanders en Italianen om van het verschil tussen de in Finnmarken levende Lappen en Noren maar niet eens te spreken...

De tijd van zeeslagen tussen de met lijnen vissende Noordlanders en de met netten vissende Zuidlanders is allang voorbij. Er komen ook geen oorlogen meer voor tussen de trawlers en de anderen. Want sedert 1936 mogen in het belang van de handhaving van de kabeljauwstand geen trawlers meer vissen op de Lofotbanken.

Alleen in 't Noorden vindt men dergelijke typische vissersdorpen

De trek van de vissers heeft op de Lofoten geleid tot een aparte wetgeving tijdens het kabeljauwseizoen. De vissers kiezen tijdens dit seizoen raden, die hun belangen behartigen en de «Oppsynssjef», die hier altijd «Admiraal» wordt genoemd, ziet toe dat de wetten van de Lofoten worden nageleefd.

De tegenwoordige admiraal is een

ken zij zo vlug mogelijk na het werk hun kooi op.

Het bewonderen van de magnificke, robuuste schoonheid van de Lofoteneilanden laten ze dan graag aan een ander over...

Svolvaer, maart. - Denk niet, dat de vissers de kabeljauw voor het

eilanden om kabeljauw te vangen en ze te drogen op de klippen. Als de kabeljauw uit de Westfjord was verdwenen, keerden zij met stokvis terug naar huis.

De houten Lofotenboot, die nu voor de visserij in de Westfjord wordt gebruikt, is nog altijd gebaseerd op de prachtige vorm van de lamige Vikingsboten. Het drogen van de kabeljauw gebeurt op de

die schuin tegenover elkaar staan en waaraan dwarslatten zijn vastgemaakt.

Dat kabeljauw drogen is een heel apart handwerk. Het weer speelt er een grote rol bij. De zomer mag niet te nat zijn, maar ook niet te droog. Voorwaarde voor een goed produkt is, dat de verse kabeljauw heel goed gewassen wordt. Zout komt er niet aan te pas. De kabeljauw wordt gekopt, gespoeld en aan het rek gehangen om in de wind te wapperen. In februari en maart worden de rekken volgehangen. In juni of juli is de stokvis gereed.

Dan varen grote coasters de Lofotenhavens binnen en brengen de stokvis naar de stapelplaatsen in Bergen en Aalesund. Vandaar wordt dit produkt naar de zuidelijke landen; Italië, Spanje, Afrika, geëxporteerd.

Van de stokvis is de welvaart van de bewoners van de Lofoten noodzakelijk afhankelijk. Als het seizoen mislukt, staat men op Lofoten voor een economische ramp en moet de regering in Oslo bijspringen.

Industrie zal men op de Lofoten vergeefs zoeken. Zelfs geen fabriek voor diepvriesvis. Het seizoen is te kort om een lonende exploitatie voor een dergelijk bedrijf te krijgen. Op de Lofoten staan wat landbouwbedrijfjes, die een moeizaam bestaan hebben. Er wonen trouwens niet veel mensen op deze eilandengroep. Ongeveer twaalfduizend, waarvan zesduizend vissers. Deze vissers trekken vaak, als het seizoen in de Westfjord voorbij is, hogerop om aan het seizoen in Finnmarken mee te doen.

Het leven op deze prachtige eilanden heeft een vaste gang. In de donkere winterdagen brandt de gehele dag het elektrisch licht. Het is dan alleen mogelijk om 's mid-

Alle clichés uit deze reportage werden ons bereidwillig afgestaan door het foto-archief van de « Haagse Courant ».

(VERVOLG TOEKOMENDE WEEK)

stoere Noor, die Hans Bjornstad heet, een advocatenpraktijk heeft in de stille maanden en in Svolvaer woont. Hij heeft een staf van bekwame zeepolitiemannen onder zijn bevel, die snelle kotters tot hun beschikking hebben voor het toezicht op de visgronden.

Het zijn de mannen van de admiraal, die 's morgens om zeven uur het sein voor het uitvaren van de vloot geven, want 's nachts mag er op de visgronden van de Lofoten niet worden gevist. De admiraalsvloot blijft daarna de gehele dag de duizenden vissersvaartuigen volgen.

Tegen vijf uur 's middags geeft de admiraalsvloot het sein voor het staken van de visserij en trekt de vloot naar huis. En men moet dit gezien hebben om te weten welk een imposant gezicht al die duizenden in tientallen kielinies varende witte vaartuigen opleveren als zij de vissershavens van Svolvaer, Kabelvag, Henningsvaer en Skrova tegen het vallen van de avond binnenlopen...

Met dit binnenlopen is de dag nog niet geëindigd voor de vissers. Het werk in de haven wacht. De vis moet worden afgeleverd aan de viskopers. Het vistuig moet nagezien worden voor de volgende dag, die weer heel vroeg begint. De vrijetijdsbesteding is dan ook in de regel als de visserij goed is in de Westfjord geen probleem, want dan hebben de vissers eenvoudig geen vrije tijd om te besteden en zoe-

opscheppen hebben in de Westfjord. De Lofotenvissers herinneren zich rijke vangsten, maar de laatste tijd lijkt het alsof voor hen zeven magere jaren zijn aangebroken. In het jaar 1957 liet de kabeljauw zich nauwelijks zien en gingen de vissers met nog geen duizend kronen naar huis. Een goed Lofotenjaar levert de vissers vijf- tot zesduizend kronen* op. Dit seizoen is de visserij vergeleken met dat slechte jaar 1957 redelijk, maar van echt rijke vangsten is ook nu weer geen sprake...

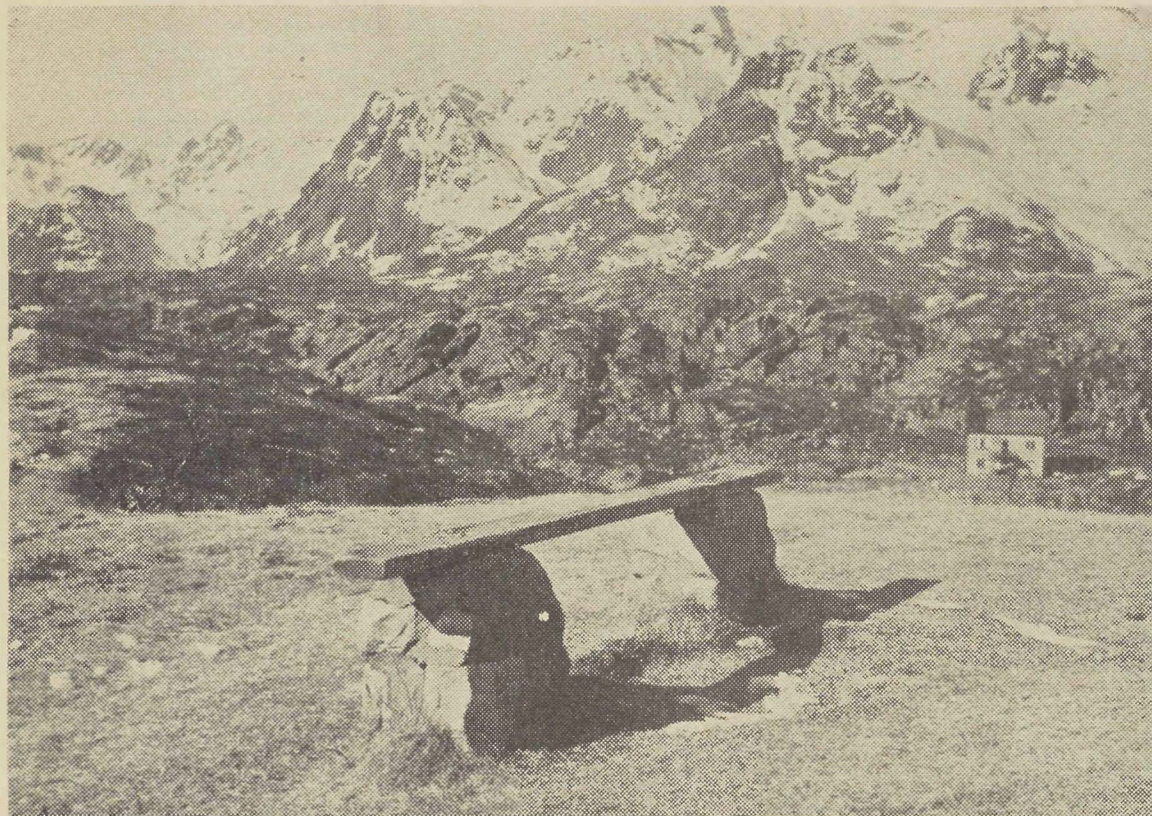
De Noren breken zich het hoofd over de oorzaak van het teruglopen van zowel de haringvangsten bij de Fjorden als de kabeljauwvangsten bij de Lofoten. Zij vragen zich af, of de grote vloten trawlers, die in de Barentsz-zee vissen en zowel op kabeljauw als op de langs de Noorse kust afzakkende haring jagen, soms de oorzaak zijn van het verminderen van hun vangsten.

De biologen zoeken het echter meer in de temperatuurveranderingen van het water. Wijzigingen in de koers van de warme golfstroom. Het is bij voorbeeld een feit, dat de Lofotenvissers in 1957 wel ter hoogte van het kleine eilandje Rost, ver buiten de gordel van Lofoteneilanden, kabeljauw hebben gevangen...

De kabeljauwvisserij bij de Lofoten is al meer dan duizend jaar oud. Duizend jaar geleden trokken de Noormannen reeds met hun ranke, smalle Vikingsboten naar deze

zelfde manier als duizend jaar geleden.

Overal op deze eilanden kan men de kabeljauw zien hangen aan de typische hoge rekken; lange palen

Lijkt dit niet een oud tafereel ?